МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра німецької філології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
_____Майя НІКОЛАЄВА
«31» 08. _____2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Професійні навички філолога, перекладача у медіаторському процесі

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Спеціальність: 035 Філологія
Спеціалізації: 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька
035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
035.051 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська
035.055 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

Освітньо-професійна програма: Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька
Освітньо-професійна програма: Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
Освітньо-професійна програма: Германські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська
Освітньо-професійна програма: Германські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

ОНУ
2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Професійні навички філолога, перекладача у медіаторському процесі». – Одеса: ОНУ, 2023 р. –17 с.

Розробник: Голубенко Н. Ю., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри німецької філології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри німецької філології
Протокол №_1_від. "_28_" __серпня_____20_23_р.
Завідувач кафедри _____ (Наталя ГОЛУБЕНКО)
(підпис)

Погоджено із гарантом ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька»
(Наталя ГОЛУБЕНКО)

Погоджено із гарантом ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»
(Олена КАРПЕНКО)

Погоджено із гарантом ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська»
(Людмила ГРИНЬКО)

Погоджено із гарантом ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – французька»
(Маріанна КНЯЗЯН)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету романо-германської філології
Протокол №_1_від. "29" серпня_____20_23_р.
Голова НМК _____ (Олена ГРИГОРОВИЧ)
(підпис)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри німецької філології
Протокол №____від. "_____"_____20__р.
Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри німецької філології
Протокол №____від. "_____"_____20__р.
Завідувач кафедри (_____) (_____)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>Очна форма навчання</td><td>Заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="15">Загальна кількість:
кредитів – 3/3

годин – 90/90

змістових модулів – 2/2</td><td rowspan="15">Галузь знань:

03 Гуманітарні науки

Спеціальність:
035 Філологія
Спеціалізації:
035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька
035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
035.051 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська
035.055 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

Рівень вищої освіти:
другий (магістерський)</td><td colspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>1-й</td><td>1-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>2-й</td><td>2-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>14 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>60 год.</td><td>76 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td colspan="2">Форма підсумкового контролю:
залік</td></tr>
</table>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Професійні навички філолога, перекладача у медіаторському процесі» є формування теоретичних знань, практичних умінь та професійних навичок філолога, перекладача у медіаторському процесі, культури спілкування та розвиток навичок, необхідних для вирішення різного роду конфліктів.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Професійні навички філолога, перекладача у медіаторському процесі» є такі: сформувати основні теоретичні знання про правила, принципи, шляхи вирішення конфліктів у перекладацькій діяльності та освітньому середовищі філолога, навчити студентів налагоджувати процес комунікації між сторонами, будувати довіру, створювати безпечну та креативну атмосферу в перекладацькій діяльності та професійній сфері філолога.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) інтегральної: здатність розв’язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

б) загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК06. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

в) спеціальні компетентності (СК):

СК06. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

Програмні результати навчання (ПР):

ПР 10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

ПР 14. Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати: методи інтерпретації й перекладу текстів; способи уникнення конфліктних ситуацій між двома сторонами; поняття, що характеризують спілкування, такт, професійну етику та перекладацьку техніку; типи, структуру та динаміку конфліктів у професії перекладача та сфері діяльності філолога, а також шляхи їхнього розв’язання; способи ефективної взаємодії у розв’язанні професійних проблем;

вміти: налагодити процес комунікації між сторонами; застосовувати та вдосконалювати комунікативні навички роботи з аудиторією; використовувати найбільш доцільні засоби невербального спілкування та різноманітні методи і прийоми словесного впливу; аналізувати конфлікти та вибирати ефективні шляхи їхнього розв’язання; вдосконалювати вміння створення, аналізу, редагування, інтерпретації текстів різних стилів та жанрів, майстерність публічного перекладу; враховувати специфіку аудиторії, володіти психотехнічними засобами, вміти творчо їх використовувати; використовувати прийоми емоційно-вольового впливу, психологічної підтримки, асертивні техніки спілкування.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Роль медіатора та учасників у процесі медіації.

Тема 1. Процедура медіації та роль медіатора. Якості, котрими має бути наділений медіатор. Виділення основних функцій медіатора. Основні знання та вміння, якими повинен володіти медіатор в сучасному суспільстві.

Тема 2. Вимоги проведення медіаторського процесу. Принцип самовизначення, на який спирається процес медіації. Критерії, що визначають успішність медіаторського процесу. Психологічний профіль медіатора як один із шляхів підвищення ефективності медіаційного процесу.

Тема 3. Тенденція розвитку медіації у світі. Сфери застосування медіації на прикладі Німеччини. Нейтральність та незалежність медіатора як запорука успішної медіації. Вміння аналізувати конфліктні ситуації за допомогою різних методик.

Змістовий модуль 2. Професійна майстерність філолога, перекладача у вирішенні конфліктних ситуацій.

Тема 4. Одиниці перекладу та типи перекладу. Конфлікти в професії філолога та перекладача. Типи, структура та динаміка конфліктів. Вирішення конфліктів та стратегії поведінки в конфліктних ситуаціях при перекладі.

Тема 5. Педагогічний такт, етика медіатора та особливості його поведінки у професійних взаєминах. Типові помилки етико-перекладацької та етико-педагогічної діяльності. Роль асертивних технік спілкування в професії перекладача та філолога; їх творче використання; способи ефективної взаємодії у розв’язанні професійних проблем.

Тема 6. Формування якостей медіатора. Майстерність публічного перекладу як вдалий вихід із конфліктних ситуацій. Засоби вербального та невербального спілкування філолога як медіатора.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	Очна форма				Заочна форма			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		л	п	ср		л	п	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Роль медіатора та учасників у процесі медіації.								
Тема 1. Процедура медіації та роль медіатора. Якості, якими має бути наділений медіатор. Виділення основних функцій медіатора. Основні знання та вміння, якими повинен володіти медіатор в сучасному суспільстві.	16		6	10	14		2	12
Тема 2. Вимоги проведення медіаторського процесу. Принцип самовизначення, на який спирається процес медіації. Критерії, що визначають успішність медіаторського процесу. Психологічний профіль медіатора як один із шляхів підвищення ефективності медіаційного процесу.	16		6	10	16		4	12

Тема 3. Тенденція розвитку медіації у світі. Сфери застосування медіації на прикладі Німеччини. Нейтральність та незалежність медіатора як запорука успішної медіації. Вміння аналізувати конфліктні ситуації за допомогою різних методик.	14		4	10	16		2	14
Разом за змістовим модулем 1	**46**		**16**	**30**	**46**		**8**	**38**
Змістовий модуль 2. Професійна майстерність філолога, перекладача у вирішенні конфліктних ситуацій.								
Тема 4. Одиниці перекладу та типи перекладу. Конфлікти в професії філолога та перекладача. Типи, структура та динаміка конфліктів. Вирішення конфліктів та стратегії поведінки в конфліктних ситуаціях при перекладі.	14		4	10	14		2	12
Тема 5. Педагогічний такт, етика медіатора та особливості його поведінки у професійних взаєминах.	14		4	10	14		2	12

Типові помилки етико-перекладацької та етико-педагогічної діяльності. Роль асертивних технік спілкування в професії перекладача та філолога.								
Тема 6. Формування якостей медіатора. Майстерність публічного перекладу як вдалий вихід із конфліктних ситуацій. Засоби вербального та невербального спілкування філолога як медіатора.	16		6	10	16		2	14
Разом за змістовим модулем 2	**44**		**14**	**30**	**44**		**6**	**38**
Усього годин	**90**		**30**	**60**	**90**		**14**	**76**

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття навчальним планом не передбачені.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми / Види завдань	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1. Роль медіатора та учасників у процесі медіації.			
1	Процедура медіації та роль медіатора. Робота в групах: «Роль медіатора в публічних дискусіях» (моделювання ситуації) (тема 1).	6	2
2	Вимоги проведення медіаторського процесу. Принцип самовизначення, на який спирається процес медіації. Підготовка тематичної презентації (тема 2).	6	4
3	Тенденція розвитку медіації у світі. Сфери застосування медіації на прикладі Німеччини. Підготовка реферату (тема 3).	4	2
	Разом за змістовий модуль 1	**16**	**8**
Змістовий модуль 2. Професійна майстерність філолога, перекладача у вирішенні конфліктних ситуацій.			
4	Одиниці перекладу та типи перекладу. Конфлікти в професії філолога та перекладача. Обговорення конфліктних ситуацій та шляхів їх вирішення (моделювання ситуацій, за допомогою яких перекладач вдало виходить з різних конфліктів: офіційна зустріч, письмовий переклад, робота гіда-перекладача) (тема 4).	4	2
5	Педагогічний такт, етика медіатора та особливості його поведінки у професійних взаєминах. Типові помилки етико-перекладацької та етико-педагогічної діяльності. Підготовка тематичної презентації (тема 5).	4	2
6	Формування якостей медіатора. Майстерність публічного перекладу як вдалий вихід із конфліктних ситуацій. Підготовка інформаційних матеріалів зі ЗМІ щодо майстерності перекладачів у вирішенні конфліктних ситуацій (приклади з історії). Усний переклад одного тексту будь-якого жанру за вибором студента, де перекладач може зіткнутися з проблемною ситуацією при перекладі (тема 6).	6	2
	Разом за змістовий модуль 2	**14**	**6**
	Усього годин	**30**	**14**

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття навчальним планом не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми / Види завдань	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1. Роль медіатора та учасників у процесі медіації.			
1.	Якості, якими має бути наділений медіатор. Виділення основних функцій медіатора. Основні знання та вміння, якими повинен володіти медіатор в сучасному суспільстві. Доповідь (тема 1).	10	12
2.	Критерії, що визначають успішність медіаторського процесу. Психологічний профіль медіатора як один із шляхів підвищення ефективності медіаційного процесу. Есе на тему: «Фактори успішності медіаторського процесу» (тема 2).	10	12
3.	Нейтральність та незалежність медіатора як запорука успішної медіації. Вміння аналізувати конфліктні ситуації за допомогою різних методик. Доповідь (тема 3).	10	14
	Разом за змістовий модуль 1	**30**	**38**
Змістовий модуль 2. Професійна майстерність філолога, перекладача у вирішенні конфліктних ситуацій.			
4.	Типи, структура та динаміка конфліктів. Вирішення конфліктів та стратегії поведінки в конфліктних ситуаціях при перекладі. Доповідь з презентацією власної позиції студента стосовно ролі перекладача при вирішення конфліктних ситуацій (тема 4).	10	12
5.	Роль асертивних технік спілкування в професії перекладача та філолога. Конспект (тема 5).	10	12
6.	Засоби вербального та невербального спілкування філолога як медіатора. Конспект (тема 6).	10	14
	Разом за змістовий модуль 2	**30**	**38**
	Усього годин	**60**	**76**

9. Методи навчання

Словесні: розповідь, пояснення, бесіда;

наочні: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації);
практичні: підготовка і виступи з доповідями, обговорення доповідей, есе, завдань на переклад.

10. Форми контролю і методи оцінювання

Поточний контроль: оцінювання доповідей, оцінювання есе, оцінювання завдань на переклад, усне опитування на практичних заняттях. Наприкінці семестру проводиться підсумковий контроль (залік).

Критерії оцінювання письмових завдань

За системою ОНУ імені І.І.Мечникова	Оцінка ECTS	Визначення
1	2	3
90–100	**A**	Здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, повно та системно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань. Виявляє цінні творчі ідеї.
85–89	**B**	Здобувач вищої освіти достатньо правильно, повно й системно викладає матеріал щодо проблеми, яка розглядається на занятті, виявляючи при цьому творчий підхід.
75–84	**C**	Здобувач вищої освіти припустився однієї-двох несуттєвих помилок, дотримуючись достатньої повноти, системності викладу матеріалу щодо проблеми, яка розглядається.
70–74	**D**	Здобувач вищої освіти припустився двох суттєвих помилок у поданні матеріалу щодо проблеми, яка розглядається, відповідь є недостатньо повною й систематизованою.
60–69	**E**	Здобувач вищої освіти припустився трьох та більше суттєвих помилок у поданні матеріалу щодо проблеми, яка розглядається, відповідь є недостатньо повною й систематизованою.
35–59	**FX**	Здобувач вищої освіти продемонстрував лише деякі елементи матеріалу щодо проблеми, яка розглядається.
0–34	**F**	Здобувач вищої освіти не виклав матеріал щодо проблеми, яка розглядається.

Критерії та шкала оцінювання

За системою ОНУ імені І.І.Мечникова	Оцінка ECTS	За національною шкалою	Визначення
1	2	3	4
90–100	**A**	зараховано	Здобувач вищої освіти повно та ґрунтовно засвоїв всі теми робочої програми з навчальної дисципліни, вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, повністю виконав усі завдання з кожної теми поточного контролю.
85–89	**B**		Здобувач вищої освіти недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі теми робочої програми навчальної дисципліни. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни, виконав завдання з кожної теми поточного контролю в цілому.
75–84	**C**		Здобувач вищої освіти недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни. Окремі завдання з кожної теми поточного контролю виконав не в повному обсязі.
70–74	**D**		Здобувач вищої освіти засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вміє вільно і самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни, не виконав окремі завдання поточного контролю з кожної теми.
60–69	**E**		Здобувач вищої освіти засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вміє достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни. Виконав лише окремі завдання з кожної теми поточного контролю в цілому.
35–59	**FX**	не зараховано з можливістю повторного складання	Здобувач вищої освіти не засвоїв більшості тем робочої програми, не вміє викласти зміст більшості основних питань з навчальної дисципліни. Не виконав більшості завдань з кожної теми, поточного контролю.
0–34	**F**	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти не засвоїв програму навчальної дисципліни, не вміє викласти зміст жодної теми навчальної дисципліни, не виконав завдань поточного контролю.

11.Питання для поточного контролю

1. Визначення медіації, походження.

2. Визначення медіатора, його значення в медіаторському процесі.
3. Якості, якими має бути наділений медіатор.
4. Вимоги проведення медіаторського процесу.
5. Критерії, що визначають успішність медіаторського процесу.
6. Тенденція розвитку медіації у світі.
7. Нейтральність та незалежність медіатора як запорука успішної медіації.
8. Конфлікти в професії філолога та перекладача.
9. Типи, структура та динаміка конфліктів.
10. Вирішення конфліктів та стратегії поведінки в конфліктних ситуаціях.
11. Поняття про педагогічний такт.
12. Характеристика етики медіатора.
13. Типові помилки етико-перекладацької діяльності.
14. Типові помилки етико-педагогічної діяльності.
15. Роль асертивних технік спілкування в професії перекладача.
16. Роль асертивних технік спілкування в професії філолога.
17. Як забезпечується формування якостей медіатора.
18. Майстерність публічного перекладу як вдалий вихід із конфліктних ситуацій.
19. Засоби вербального спілкування філолога як медіатора.
20. Засоби невербального спілкування філолога як медіатора.
21. Класифікація медіаторів за стилем поведінки.
22. Організація переговорів, медіації для розв’язання конфліктів.
23. Особливості привернення та утримання уваги слухачів.
24. Дикція як чіткість вимови, шляхи її поліпшення.
25. Типові помилки під час публічного виступу.
26. Шляхи розв’язання педагогічних конфліктів. Динаміка педагогічних конфліктів.
27. Анатомія, сфера, структура, динаміка перекладацьких конфліктів.
28. Альтернативне врегулювання конфліктів.
29. Принципи медіації. Основні функції медіатора.
30. Основні знання та вміння, якими повинен володіти медіатор в сучасному суспільстві.

12.Розподіл балів, які отримують студенти

У ході поточного контролю студент може отримати максимальну оцінку (100 балів) за кожну тему змістового модуля. Загальна оцінка з навчальної дисципліни – це

є середнє арифметичне суми балів за поточний контроль. Студент отримує підсумкову оцінку, якщо за результатами поточного контролю він набрав за кожну тему 60 та більше балів.

Якщо за результатами поточного контролю студент набрав менше 60 балів, або якщо він набрав 60 і більше балів, проте хоче покращити свій підсумковий результат, він повинен виконати залікове завдання (див. Перелік питань для поточного контролю) і з урахуванням його результатів отримати відповідну кількість залікових балів із дисципліни.

Поточний контроль						Загальна оцінка
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			100
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	
100	100	100	100	100	100	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	**A**	відмінно	зараховано
85-89	**B**	добре	
75-84	**C**		
70-74	**D**	задовільно	
60-69	**E**		
35-59	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	**F**	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

1. Робоча програма дисципліни «Професійні навички філолога, перекладача у

медіаторському процесі».
2. Силабус дисципліни «Професійні навички філолога, перекладача у медіаторському процесі».

14. Рекомендована література

Основна

1. Комплект освітніх програм «Вирішення конфліктів новим шляхом. Базові навички медіації» / В. Л. Андрєєнкова, К. Б. Левченко, Н. В. Лунченко, М. М. Матвійчук. Київ : ТОВ Агенство «Україна», 2018. 144 с.
2. Леко Б., Чуйко Г. Медіація : підручник. Чернівці : Книги– XXI, 2014. 520 с.
3. В. Каневська, К. Наровська. Практичне застосування медіації : практично-методичний посібник викладача Київ, 2016. URL : http://www.fair.org.ua/content/library_doc/Curriculum_Mediation_print.pdf
4. Contemporary Issues in Philology. Innovative Methods of Teaching Foreign Languages : monograph : in 2 vol. / edit. O. L. Ilienko ; O. M. Beketov/ National University of Urban Economy in Kharkiv, Tesol-Ukraine. Kharkiv : O. M. Beketov NUUE, 2021. In partnership with University of Texas at San Antonio, Texas, USA. ISBN 978-966-695-552-7
Volume 2. 2021. S. 390. ISBN 978-966-695-554-1.
5. Inghilleri, M. (2012). Interpreting justice: Ethics, politics and language. New York, NY: Routledge. 170 p.
6. Ruiz Rosendo, L. & Persaud, C. (2016). Interpreting in conflict zones throughout history. Linguistica Antverpiensia, New Series: Themes in Translation Studies, 15. S. 1–35.

Додаткова

1. Вступ до альтернативного вирішення спорів : навч. посіб. Г. В. Анікіна, Ю. В. Білоусов, Н. Л. Бондаренко-Зелінська [та ін.] / ред. У. Хелльманн, Н. Л. Бондаренко-Зелінська. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2017. 234 с.
2. Катаєва Е. Національні особливості медіації в Україні: досвід та перспективи. *Слово Національної школи суддів України*. Київ : Національна школа суддів України, 2013. № 3. С. 156–161.
3. Леко Б. А. Медіація : підручник. Чернівці : Книги – XXI, 2011. 518 с.
4. Марчук Л.М. Асертивність як комплексна інтегральна характеристика особистості. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*, 2012. Вип. 5. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2012_5_43
5. Mairs, R.. Translator, traditor : The interpreter as traitor in classical tradition. Greece & Rome, 2011. 58, 64–81. doi:10.1017/S0017383510000537.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Про медіацію: проект Закону України № 2480-1 від 9.04.2015 [внесений на розгляд Верховної Ради України народними депутатами С. В. Ківаловим, В. Й. Развадовським] URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=47710 .
2. Field R. Confidentiality: An Ethical Dilemma for Marketing Mediation? /Field R., Wood N.URL:https://www.google.ru/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0ahUKEwjs4qTo8PLAhVl4XIKHdHHDHAQFggbMAA&url=https%3A%2F%2Flr.law.qut.edu.au%2Farticle%2Fdownload%2F210%2F204&usg=AFQjCNFrLYSndvW62MGkQ2gXrCu6lObKoQ&cad=rjt .
3. Mediationsgesetz vom 21. Juli 2012 (BGBl. I S. 1577. URL: http://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/mediationsg/gesamt.pdf